

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ I.Z. ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 24898/06)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

5 Ιουνίου 2008

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

-Ακριβές αντίγραφο.

Στρασβούργο, 05.06.2008

(υπογραφή)

S. NIELSEN – Γραμματέας Τμήματος

Στην υπόθεση I.Z. και λοιποί κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα),
συνεδριάζοντας σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Nina Vajić, *πρόεδρο,*

Χρήστο Ροζάκη,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens

Giorgio Malinverni,
Γεώργιο Νικολάου, *δικαστές*,
και τον Soren Nielsen, *γραμματέα τμήματος*.

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 15 Μαΐου 2008,
Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 24898/06) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από ογδόντα έξι υπηκόους του Κράτους αυτού, τα ονόματα των οποίων εκτίθενται στο παράρτημα, οι οποίοι προσέφυγαν ενώπιον του Δικαστηρίου στις 14 Ιουνίου 2006 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Οι προσφεύγοντες εκπροσωπούνται από την κυρία Ζ. Τσιλιούκα-Μουσμouλά, δικηγόρο του συλλόγου της Αθήνας. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Κ. Γεωργιάδη, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κυρία Ζ. Χατζηπαύλου, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 31 Αυγούστου 2007, το Δικαστήριο αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση την αιτίαση την ελκόμενη από τη διάρκεια της διαδικασίας. Επικαλούμενο το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης, αποφάσισε να αποφανθεί συγχρόνως επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Οι προσφεύγοντες ανήκουν στο Εθνικό Σύστημα Υγείας ως ιατροί και εργάζονται στο δημόσιο νοσοκομείο «Ασκληπιείο Βούλας». Στις 19 Αυγούστου 1994, κατέθεσαν ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά αγωγή με σκοπό την καταβολή αποζημίωσης για υπερωριακή απασχόληση, υπολογιζόμενη στο 1/65 του βασικού μισθού τους.

5. Στις 29 Μαΐου 1998, το Διοικητικό Πρωτοδικείο απέρριψε την αγωγή τους (απόφαση αριθ. 2178/1998).

6. Στις 2 Νοεμβρίου 1998, οι προσφεύγοντες άσκησαν έφεση κατά της απόφασης αυτής.

7. Στις 28 Μαΐου 2001, το Διοικητικό Εφετείο Πειραιά εξαφάνισε την προσβληθείσα απόφαση και έκανε εν μέρει δεκτές τις αγωγές των προσφευγόντων (απόφαση αριθ. 910/2001).

8. Στις 26 Σεπτεμβρίου 2001, το νοσοκομείο άσκησε αίτηση αναίρεσης.

9. Η συζήτηση, η οποία είχε αρχικά ορισθεί για τις 12 Μαΐου 2003, έλαβε χώρα στις 10 Μαΐου 2004, μετά από δύο αναβολές. Στις 4 Οκτωβρίου 2005, αφού διαπίστωσε ότι η υπουργική απόφαση στην οποία στήριζαν οι προσφεύγοντες τις αξιώσεις τους για είσπραξη αποζημίωσης λόγω υπερωριακής απασχόλησης δεν είχε δημοσιευθεί νομίμως, και ως εκ τούτου δεν είχε εφαρμογή, το Συμβούλιο της Επικρατείας εξαφάνισε εν μέρει την απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά και παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του εν λόγω δικαστηρίου (απόφαση αριθ. 3160/2005).

10. Στις 30 Νοεμβρίου 2006, το Διοικητικό Εφετείο Πειραιά κήρυξε απαράδεκτη την έφεση των προσφευγόντων (απόφαση αριθ. 1621/2006).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

11. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραγνώρισε την αρχή της «λογικής προθεσμίας», όπως αυτή προβλέπεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό (...) δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...).»

12. Η Κυβέρνηση αντικρούει τη θέση αυτή. Σημειώνει ότι ο χρόνος που κύλησε ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων ήταν αναγκαίος λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου της αγωγής.

13. Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη άρχισε στις 19 Αυγούστου 1994, ημερομηνία κατά την οποία οι προσφεύγοντες κατέθεσαν αγωγή ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά, και περατώθηκε στις 30 Νοεμβρίου 2006 με τη δημοσίευση της απόφασης αριθ. 1621/2006 του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά. Διήρκεσε επομένως περισσότερο από δώδεκα έτη για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

14. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αίτηση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

15. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μίας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του, και ειδικότερα την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, την συμπεριφορά του προσφεύγοντος και εκείνη των αρμοδίων αρχών, καθώς και της σημασίας της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

16. Το Δικαστήριο έχει εξετάσει πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα της προκείμενης υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Frydlender*).

17. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα γεγονός ή επιχείρημα που να μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση. Λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία του επί του ζητήματος αυτού, το Δικαστήριο εκτιμά ότι εν προκειμένω η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δε συνάδει με την απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1.

II. ΕΠΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ

18. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται, υπό το πρίσμα του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης, για το δίκαιο της διαδικασίας ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων. Επιπλέον, οι προσφεύγοντες παραπονούνται, υπό το πρίσμα του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου αριθ.1, ότι η απόφαση αριθ. 3160/2005 του Συμβουλίου της Επικρατείας τους στέρησε την αποζημίωση για υπερωριακή απασχόληση την οποία δικαιούνται.

Επί του παραδεκτού

19. Λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των στοιχείων που έχει στη διάθεσή του και στο μέτρο που είναι αρμόδιο να γνωρίζει τους διατυπωθέντες ισχυρισμούς, το Δικαστήριο δε διαπίστωσε καμία ένδειξη παραβίασης των δικαιωμάτων και ελευθεριών που εγγυάται η Σύμβαση και τα Πρωτόκολλά της.

20. Έπεται ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής είναι προδήλως αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

21. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

22. Οι προσφεύγοντες αξιώνουν 15.800 ευρώ έκαστος για την ηθική βλάβη που υποστηρίζουν ότι υπέστησαν.

23. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι τα αιτήματα για ηθική βλάβη είναι υπερβολικά και ότι μία διαπίστωση της παραβίασης θα συνιστούσε αφ'εαυτής μίας

επαρκή δίκαιη ικανοποίηση. Εναλλακτικά, εκτιμά ότι το επιδικαστέο σε κάθε προσφεύγοντα ποσό για την αιτία αυτή δεν μπορεί να υπερβεί τα 500 ευρώ.

24. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι η επιμήκυνση της επίδικης διαδικασίας πέραν της «λογικής προθεσμίας» προκάλεσε στους προσφεύγοντες μία βέβαιη ηθική βλάβη, που αιτιολογεί την επιδίκαση αποζημίωσης. Λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό των προσφευγόντων, τη φύση της διαπιστωθείσας παραβίασης καθώς και την αναγκαιότητα καθορισμού των ποσών κατά τρόπο που το συνολικό ποσό να συνάδει με τη νομολογία του επί του ζητήματος αυτού και να είναι εύλογο υπό το φως του αντικειμένου της επίδικης διαδικασίας (*Αρβανιτάκη-Ρομποτή και λοιποί κατά Ελλάδα* [GC], αριθ. 27278/03, § 36, 15 Φεβρουαρίου 2008), το Δικαστήριο επιδικάζει για την αιτία αυτή 6.000 ευρώ σε κάθε προσφεύγοντα, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

25. Οι προσφεύγοντες αξιώνουν ομοίως 650 ευρώ έκαστος για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκαν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου. Προσκομίζουν για την αιτία αυτή δεκαεπτά τιμολόγια συνολικού ποσού 8.500 ευρώ χωρίς να κάνουν διαχωρισμό μεταξύ των διαδικασιών ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και εκείνης ενώπιον του Δικαστηρίου.

26. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι αξιώσεις των προσφευγόντων ως προς τούτο είναι υπερβολικές και μη αιτιολογημένες.

27. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας, της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδα* (δίκαιη ικανοποίηση) [GC], no. 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI).

28. Λαμβανομένων υπόψη των πιο πάνω αναφερόμενων κριτηρίων, το Δικαστήριο επιδικάζει από κοινού στους προσφεύγοντες 1.500 ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος από εκείνους.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

29. Το Δικαστήριο κρίνει προσηκόν να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς την αιτίαση την ελκόμενη από την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

3. *Αποφαίνεται* ότι:

α) το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει, εντός τριών μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 6.000 (έξι χιλιάδες) ευρώ σε κάθε προσφεύγοντα για ηθική βλάβη και από κοινού στους προσφεύγοντες 1.500 (χίλια πεντακόσια) ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος από εκείνους,

β) από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσαυξηθούν με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 5 Ιουνίου 2008 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος

Κατάλογος προσφευγόντων

I.Z. και λοιποί

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 6 Ιουλίου 2008

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος